

Puurakentamisen ekosysteemin sanasto

Inari Laaksonen, Vaasan yliopisto

2026

Puurakentamisen kiertotalouden ekosysteemin brändäys
(PuuekosystBrändi) -hanke

Vaasan yliopisto ja Tampereen yliopisto

Alkusanat

Tämä sanasto on laadittu osana Puurakentamisen kiertotalouden ekosysteemin brändäys (PuuEkosystBrändi) -hanketta. Kaksivuotinen Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittama hanke on Euroopan unionin ja Etelä-Pohjanmaan liiton tukema. Hankkeen toteuttavat yhteistyössä Vaasan yliopisto ja Tampereen yliopisto. Tämän puuekosysteemiin liittyvän monipuolisen sanaston on koonnut Inari Laaksonen Vaasan yliopistosta. Hän työskentelee hankkeessa tutkimusavustajana.

Sanasto on laadittu palvelemaan PuuEkosystBrändi-hankkeen sidosryhmiä, kuten metsä-, puutuote- ja rakennusalan toimijoita, rakentamisen suunnittelijoita, rakentajia sekä muita päätöksentekijöitä.

29.9.2026

Anu Bask, professori, Vaasan yliopisto
Hankkeen vastuullinen johtaja

Yhteenveto

Tämä sanasto on tehty osana *Puurakentamisen kiertotalouden ekosysteemin brändäys* -hanketta. Hankkeen tavoitteena on vähähiilisen rakentamisen ja puutuotealan kiertotalouden liiketoimintaekosysteemin rakentaminen, kehittäminen ja brändäys. Sanaston tavoitteena on selkeyttää keskeisiä käsitteitä, toimia tukena sekä helpottaa viestintää eri toimijoiden välillä.

Sanastoon on koottu hankkeen kannalta keskeisiä käsitteitä sekä kuvattu niitä ymmärrettävästi ja tarkoituksenmukaisesti. Sanoja on kerätty eri lähteistä, toimijoiden haastatteluista, webinaareista, työpajasta sekä hankkeen muista raporteista. Sanastoraportti toimii työvälineenä hankkeessa, mutta on myös saatavilla muille aiheesta kiinnostuneille.

Tarvittaessa päivitettävä sanasto on luettavissa hankkeen verkkosivuilta loppuvuodesta 2026. Tämä raporttiversio on valmistunut syyskuussa 2026.

Sisällys

1	Metsäsanasto	5
2	Ilmastosanasto	10
3	Sertifikaatit, mittarit ja indikaattorit	14
4	Rakentamissanasto	18
5	Ekosysteemisanasto	21
6	Muita sanastoja	23

1

Metsäsanasto

Biodiversiteetti = Luonnon monimuotoisuus eli elämän rikkaus maapallolla. Se pitää sisällään lajien sisäiset geneettiset erot, eri lajien runsauden ja monimuotoisuuden sekä erilaiset elinympäristöt.

LÄHDE: [Maa- ja metsätalousministeriö](#)

Ennallistaminen = Toimenpiteitä, joiden avulla ihmisen toiminnan seurauksena heikentyneitä, vahingoittuneita tai tuhoutuneita kohteita pyritään palauttamaan mahdollisimman lähelle luonnontilaa.

LÄHDE: [Metsähallitus](#)

Ennallistamisasetus = EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteena on luonnon tilan parantaminen ja heikentyneiden ekosysteemien palauttaminen.

Suomi lähettää ennallistamissuunnitelman luonnoksen EU:n komissiolle 1.9.2026 mennessä. Ensimmäisessä suunnitelmassa ei vielä esitetä, mitkä kohteet tullaan ennallistamaan tai suojelemaan, vaan tavoitteet vuosille 2040 ja 2050 ovat suuntaa antavia ja täsmentyvät, kun suunnitelma päivitetään vuosina 2032 ja 2042.

LÄHDE: [Ympäristöministeriö](#)

EU:n metsäkatoasetus - EUDR = Metsäkatoasetuksella valvotaan puun, naudan lihan, kahvin, kaakaon, soijan, öljypalmun ja kumin sekä niistä valmistettujen tuotteiden tuontia ja vientiä, että näiden tuotanto ei ole yhteydessä metsien heikentymiseen.

LÄHDE: [European Commission](#)

Hakkuukertymä = Kuvaa Suomen metsistä hakatun runkopuun kokonaismäärä.

LÄHDE: [Maa- ja metsätalousministeriö](#)

Hakkuut:

Ensiharvennus = Ensimmäinen kasvatetulle metsälle tehty hakkuu, jonka tavoitteena on parantaa kasvatettavan puuston laatua, paksuutta ja tilavuutta.

LÄHDE: [Metsänhoidon suositukset](#)

Harvennushakkuu = Pyritään jaksollisessa metsänkasvatuksessa parantamaan kasvavan puuston elintilaa ja kasvumahdollisuuksia poistamalla osa alueella olevasta puustosta. Ensiharvennuksen jälkeen alueelle tehdään harvennuksia yleensä vielä 1–2 kertaa ennen päätehakkuuta. Terminä käytetään myös kasvatushakkuuta.

LÄHTEET: [Metsäkeskus](#) ja [Metsänhoidon suositukset](#)

Pienaukkohakkuu = Metsänhoitotapa, jossa metsään tehdään pieniä avoimia aukkoja sen sijaan, että hakattaisiin suuri alue kerralla. Tavoitteena on saada metsään eri-ikäisiä puita ja säilyttää metsä jatkuvassa kasvussa.

LÄHDE: [Metsäkeskus](#)

Poimintahakkuu = Jatkuvan kasvatuksen hakkuutapa, jossa metsästä poistetaan yksittäisiä suurimpia tukkipuita tai pieniä puuryhmiä sekä vaurioituneita tai huonolaatuisia puita. Tavoitteena on säilyttää metsä eri-ikäisenä ja jatkuvasti puustoisena.

LÄHDE: [Metsäkeskus](#)

Avohakkuu = Yksi päätehakkuun menetelmä, jossa alueen puusto poistetaan. Hakkuun jälkeen alueelle joko kylvetään tai istutetaan puita.

LÄHDE: [Tieteen termipankki](#)

Päätehakkuu = Tasaikäisen metsän kasvatuksen viimeinen vaihe, uudistushakkuu, jossa suurin osa puista poistetaan, kun metsä on saavuttanut uudistuskypsän iän. Sen jälkeen alueelle kasvatetaan uusi puusukupolvi. Päätehakkuussa käytettäviä menetelmiä ovat avohakkuu, siemenpuu- ja suojuspuuhakkuu sekä kaistalehakkuu.

LÄHTEET: [Metsänhoidon suositukset](#) ja [Metsäkeskus](#)

Hakkuutähde = Puun hakkuussa syntyvää sivutuotetta kuten rungon latvaosa ja oksat.

LÄHDE: [Metsänhoidon suositukset](#)

FSC-sertifikaatin määrittelemä korkean suojeluarvon (High Conservation Value) alue - HCV-alue = HCV-alueet ovat erittäin arvokkaita luonnon monimuotoisuudelle, ekologisuudelle tai paikallisille ihmisille. Tällaisia alueita voivat olla esimerkiksi koskemattomat metsäalueet tai alueet, joilla esiintyy harvinaisia tai uhanalaisia lajeja.

LÄHDE: [Forest Stewardship Council](#)

Jaksollinen kasvatus = metsänkasvatusmenetelmää, jossa metsikkö uudistetaan tietyn kiertoajan jälkeen kerralla tai muutamassa vaiheessa: metsä perustetaan, sitä hoidetaan, kasvanut metsikkö kaadetaan ja tilalle kasvatetaan uusi metsikkö.

LÄHDE: [Metsänhoidon suositukset](#)

Jatkuva kasvatus = Metsä säilytetään puustoisena jatkuvasti, siellä kasvaa eri-ikäisiä puita eikä laajoja uudistushakkuita tehdä. Puustoa ylläpidetään poimintahakkuilla ja pienaukkohakkuilla.

LÄHDE: [Metsäkeskus](#)

Joutomaa = Ihmisen muokkaama maa-alue, jota ei hoideta tai käytetä mihinkään erityistarkoitukseen. Puusto on alueella heikkoa.

LÄHDE: [Tieteen termipankki](#)

Korjuu = Puuta kerätään metsästä esimerkiksi sahateollisuuteen, energiantuotantoon tai puutuotteiden valmistukseen. Korjuu tulee suunnitella ja toteuttaa huolellisesti, jotta metsän hyvinvointi, monimuotoisuus ja kestävyys säilyvät.

LÄHDE: [Metsäverkosto](#)

Leimikko = Hakkuualue, hakattavaksi suunniteltu alue.

LÄHDE: [Metsänhoidon suositukset](#)

Luonnonarvokauppa = Ostaja, esimerkiksi yritys, kunta tai yhteisö, maksaa luonnonarvoista niiden tuottajalle eli maanomistajalle, jotta maanomistaja parantaisi luonnon tilaa esimerkiksi ennallistamalla tai suojelemalla aluetta. Ostaja saa vastineeksi mitattavia ja todennettavia luontoarvoja. Luonnonarvokauppa perustuu viranomaisen vahvistamiin luonnonarvovoyksiköihin, jotka kuvaavat tehtyjen toimenpiteiden tuottamia hyötyjä.

LÄHDE: [Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto](#)

Luonnonvarat = Kaikkea luonnossa ihmisen hyödynnettävissä olevaa varaa kuten auringonsäteily, metallit, fossiiliset polttoaineet, merivirrat ja tuuli.

LÄHDE: [Opetushallitus](#)

Luontokato = Ihmisten toiminnan aiheuttama luonnon monimuotoisuuden romahdus.

LÄHDE: [Sitra](#)

Metsätalouden määräaikainen kannustejärjestelmä – METKA = Ohjaa valtion myöntämiä tukia yksityismetsien hoitoon ja luonnonhoitoon. Tavoitteena on edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsätaloutta lisäämällä metsien kasvua, turvaamalla luonnon monimuotoisuutta, parantamalla vesiensuojelua sekä tukemalla ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista.

LÄHTEET: [Finlex](#) ja [Metsäkeskus](#)

METSO-ohjelma = Vapaaehtoinen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma, joka yhdistää metsien suojelun ja talouskäytön. Sen tavoitteena on parantaa metsäisten luontotyyppien ja metsälajien tilaa ja suojelutasoa. Valtioneuvosto hyväksyi ohjelman huhtikuussa 2026 ja ohjelma jatkuu vuoden 2040 loppuun.

LÄHDE: [Maa- ja metsätalousministeriö](#)

Metsäkato = Pääosin ihmisten toiminnasta aiheutuvaa metsien pitkäaikaista tai pysyvää häviämistä ja metsän muuttumista muuhun maankäyttöön.

LÄHDE: [Euroopan parlamentti](#)

Metsänhoito = Metsän suunnitelmallista kasvattamista, käyttöä ja hoitoa niin, että metsälle asetetut tavoitteet saavutetaan. Tavoitteita voivat olla esimerkiksi puuntuotanto, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, virkistyskäyttö, riistanhoito, maisemanhoito tai hiilen sidonta.

LÄHDE: [Metsäkeskus](#)

Metsänhoitoyhdistys = Metsänomistajien yhteisö, joka edistää jäsentensä metsätalouden kannattavuutta, kestävää metsien hoitoa ja käyttöä sekä toimii jäsentensä edunvalvojana. Tavoitteidensa toteuttamiseksi yhdistys tarjoaa metsänomistamiseen ja metsätalouden harjoittamiseen liittyviä palveluja.

LÄHDE: [Finlex](#)

Puuston poistuma = Kuvaa Suomen metsistä poistuneen puun määrää kuutiometreinä. Se sisältää hakkuukertymän (talteen korjatun puun), hakkuutähteet (oksat ja latvukset) sekä luonnon poistuman (kuolleet puut).

LÄHDE: [Maa- ja metsätalousministeriö](#)

Suojavyöhyke = Vesistöjen ja pienvesien varsille jätettäviä puustoisia alueita, joiden tarkoituksena on ehkäistä metsätaloustoimien haitallisia vaikutuksia vesistöille, luonnon monimuotoisuudelle ja maisemaan.

LÄHDE: [Metsänhoidon suositukset](#)

Säästöpuu = Eläviä puita, jotka maanomistaja säästää pysyvästi ja rajaa kaikkien metsätalouden toimien ulkopuolelle. Niiden annetaan kuolla ja lahota metsään.

LÄHDE: [Metsäkeskus](#)

Tekopötkkelö = Puu, joka on katkaistu 3–4 metrin korkeudelta ja jätetty metsään lahoamaan. Kavatus- ja päätehakkuissa tehtävät tekopötkkelöt ovat luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä, koska monet lajit ovat riippuvaisia juuri lahopuusta.

LÄHDE: [Metsien Suomi](#)

Uudistamisvelvoite = Metsälaki määrää, että metsänomistajan on huolehdittava uuden metsän syntymisestä hakkuun jälkeen. Metsänomistajan on huolehdittava siitä, että hakkuista tehdään metsänkäyttöilmoitus Metsäkeskukselle vähintään 10 päivää ennen hakkuuta. Uudistamisvelvoitetta ei ole alueella, jolla ennallistetaan alun perin avoin tai harvapuustoinen suo tai perinneympäristö ja samalla tehdään uudistushakkuu.

LÄHDE: [Metsäkeskus](#)

2

Ilmastosanasto

Ekologinen jalanjälki = Kuvaa maa- ja vesialueen kokoa, joka tarvitaan ihmisen tai ihmisryhmän kuluttaman ruoan, materiaalien ja energian tuottamiseen sekä syntyvien jätteiden käsittelyyn. Se auttaa arvioimaan esimerkiksi, riittävätkö maapallon resurssit nykyisen elämäntavan ylläpitämiseen pitkällä aikavälillä.

LÄHDE: [Sitra](#)

Ekologinen kestävyys = Jatkuva ja ohjattu yhteiskunnallinen muutos, jolla pyritään säilyttämään ja turvaamaan ympäristö sekä luonnonvarojen riittävyys pitkällä aikavälillä.

LÄHDE: [Ympäristöministeriö](#)

Hiilensidonta = Puut sitovat kasvaessaan hiiltä, jolloin ne toimivat hiilinieluina. Nuori ja nopeasti kasvava metsä sitoo enemmän hiilidioksidia, kun taas iäkkäämpiin, hitaammin kasvaviin metsiin on jo varastoitunut hiiltä.

LÄHDE: [Bioenergia ry](#)

Hiilidioksidiekvivalentti (CO₂e) = Yksi luku, johon voidaan yhdistää eri kasvihuonekaasujen päästöt ja arvioida niiden yhteistä vaikutusta ilmaston lämpenemiseen.

LÄHDE: [Tilastokeskus](#)

Hiilijalanjälki = Tuotteen tai palvelun aiheuttamat hiilidioksidipäästöt.

LÄHDE: [Sitra](#)

Hiilikädenjälki = Tuotteiden tai palveluiden aikaansaamat positiiviset ilmastovaikutukset kuten päästövähennykset. Päästövähennyksiä voi syntyä esimerkiksi energiansäästöä, materiaalihokkuudesta, ilmastomyönteisistä raaka-ainevaihtoehdoista tai tuotteiden paremmasta kierrätettävyydestä.

LÄHDE: [Elinkeinoelämän keskusliitto](#)

Hiilinegatiivisuus = Toimija tai tuote poistaa ilmakehästä enemmän hiiltä kuin aiheuttaa päästöjä. Tämän seurauksena kokonaispäästöt ovat negatiiviset, mikä auttaa hidastamaan ilmastomuutosta. Joskus hiilinegatiivisuudesta käytetään myös käsitettä hiiliposiivisuus.

LÄHDE: [Sitra](#)

Hiilineutraalisuus = Hiilidioksidipäästöjä tuotetaan korkeintaan sen verran kuin niitä voidaan sitoa ilmakehästä.

LÄHDE: [Euroopan parlamentti](#)

Hiilinielu = Kohde tai prosessi, joka sitoo hiiltä ilmakehästä ja pienentää ilmakehän hiilidioksidipitoisuutta.

LÄHDE: [Luonnonvarakeskus](#)

Hiilitase = Hiilivaraston (esim. metsä) hiilen määrän muutos aikayksikköä (vuotta) kohden.

LÄHDE: [Sitra](#)

Hiilivarasto = Hiili on sitoutuneena esimerkiksi puussa tai muussa biomassassa, eikä ole vapaana ilmakehässä.

LÄHDE: [Sitra](#)

Hiilivuoto = Yritykset siirtävät tuotantoaan EU:n ulkopuolelle sellaisiin maihin, joilla ei ole yhtä tiukkoja päästörajoituksia.

LÄHDE: [Euroopan parlamentti](#)

Ilmastokädenjälki = Positiivinen vaikutus, jonka yksilö tai yritys saa aikaan ilmaston kannalta kattaen myös muut kasvihuonekaasut, kuten metaanin ja dityppioksidin.

LÄHDE: [Vattenfall](#)

Ilmastomuutos = Maapallon ilmaston pitkäaikaista muuttumista keskilämpötilan nousun seurauksena. Erityisesti maapallon lämpötilan nousu on seurausta ihmisten toiminnasta, kun kasvihuonekaasupäästöjä pääsee ilmakehään.

LÄHDE: [Euroopan unioni](#)

Ilmastotavoitteet = Suomen ilmastolaki sisältää päästövähennystavoitteet vuosille 2030, 2040 ja 2050 verrattuna vuoteen 1990. Tavoitteena on vähentää päästöjä 60 % vuoteen 2030 mennessä, 80 % vuoteen 2040 mennessä ja vähintään 90 % vuoteen 2050 mennessä, tavoitellen jopa 95 % vähennystä. Lisäksi lakiin on kirjattu, että Suomen tulee saavuttaa hiilineutraalius viimeistään vuonna 2035.

LÄHDE: [Ympäristöministeriö](#)

Kestävä kehitys = Jatkuvaa, ohjattua, maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa yhteiskunnallista muutosta, jotta luonnonvaroja käytetään vastuullisesti ja yhteiskunnan hyvinvointi voidaan turvata pitkällä aikavälillä. Päätöksenteossa ja toiminnassa pyritään ottamaan tasavertaisesti huomioon ympäristö, ihminen ja talous. Kestävän kehityksen ulottuvuuksia ovat yleensä ympäristöllinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys, ja joissakin määritelmissä myös kulttuurinen kestävyys.

LÄHDE: [Ympäristöministeriö](#)

Kasvihuonekaasut = Ilmakehässä olevia kaasuja, jotka päästävät auringonsäteilyn lävitseen, mutta estävät maan pinnan lämpösäteilyn haihtumisen takaisin. Näin maapallo pysyy lämpimänä ja syntyy kasvihuoneilmiö. Merkittävimmät pitkäikäiset kasvihuonekaasut ovat hiilidioksidi (CO₂), metaani (CH₄) ja typpioksiduuli (N₂O).

LÄHTEET: [Ilmatieteen laitos](#) ja [Sitra](#)

Luontojalanjälki = Ihmisen, organisaation, tuotteen tai palvelun luonnolle aiheuttama haitta luonnon monimuotoisuudelle. Sen mittaamiseen ei ole toistaiseksi olemassa standardia.

LÄHDE: [Sitra](#)

Päästöjen kompensatiot = Toimia, joilla pyritään hyvittämään tai tasapainottamaan aiheutettuja haitallisia vaikutuksia. Ilmasto- ja ympäristöyhteydessä kompensatiolla tarkoitetaan yleensä kasvihuonekaasupäästöjen hyvittämistä rahoittamalla päästöjä vähentäviä tai hiiltä sitovia hankkeita esimerkiksi lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä fossiilisten polttoaineiden sijaan tai lisäämällä hiilinieluja tai -varastoja esimerkiksi metsien kasvattamisen kautta, tai vähentämällä hiilidioksidia ilmakehästä sitomalla tai varastoimalla sitä.

LÄHDE: [Ymparisto.fi](#)

Päästökauppajärjestelmä = EU-maissa sekä Islannissa, Liechtensteinissa ja Norjassa toimiva taloudellinen ohjauskeino. Tarkoituksena on, että teollisuus- ja energiantuotantolaitosten sekä Euroopan talousalueen sisäisen lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöt pysyvät koko EU:n päästökauppasektorille asetetun päästökaton rajoissa. Päästökauppaan osallistuvien yritysten on seurattava ja raportoitava päästönsä sekä luovutettava vuosittain päästöjään vastaava määrä päästöoikeuksia. Päästökatto alenee vuosittain, jolloin päästöoikeuksien niukkuus nostaa niiden hintaa ja kannustaa näin yrityksiä päästövähennyksiin.

LÄHTEET: [Energiavirasto](#) ja [Työ- ja elinkeinoministeriö](#)

Päästöoikeus = Lupa päästää ilmakehään tietty määrä kasvihuonekaasuja. EU:n päästökaupassa yksi päästöoikeus vastaa yhtä tonnia hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂e).

LÄHDE: [Energiavirasto](#)

3

Sertifikaatit, mittarit ja indikaattorit

CE-merkintä = Tuotteen valmistaja tai valtuutettu edustaja vakuuttaa CE-merkinnällä, että tuote täyttää sitä koskevien EU-säädösten vaatimukset, ja sitä saa tällöin myydä vapaasti EU:n alueella.

LÄHDE: [Turvallisuus- ja kemikaalivirasto](#)

Elinkaarilaskenta (LCA) = Life Cycle Assessment, arvioidaan tuotteen, palvelun tai prosessin ympäristövaikutuksia sen koko elinkaaren ajalta. Se ottaa huomioon materiaalit, energian, veden, kuljetukset, päästöt, jätteet ja sivuvirrat.

LÄHDE: [Luonnonvarakeskus](#)

Energiatehokkuusdirektiivi = EU:n energia- ja ilmastopolitiikkaa, jolla pyritään vähentämään palvelujen ja tuotteiden tuottamiseen tarvittavaa energiamäärää. Vuonna 2023 päivitetyllä paketilla tavoitellaan vuoteen 2030 mennessä EU-tasolla vähintään 55 prosentin kasvihuonekaasupäästöjen vähenemistä verrattuna vuoteen 1990.

LÄHDE: [Energiavirasto](#)

Environmental Product Declaration, ympäristötuoteseloste - EPD = EDP perustuu elinkaariarviointiin ja analysoi tuotteen vaikutuksia raaka-aineiden hankinnasta valmistukseen sekä käytöstä kierrätykseen.

LÄHTEET: [EPD International](#)

Environmental, Social, Governance - ESG = ESG on vastuullisuuden viitekehys, joka kuvaa organisaation toimintaa ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan näkökulmista. Sitä käytetään organisaatioiden vastuullisuuden mittaamiseen, kehittämiseen ja raportointiin, jotta johtaminen olisi läpinäkyvää, eettistä ja vastuullista.

LÄHDE: [Reforest](#)

European Technical Assessment - ETA-sertifikaatti = eurooppalainen tekninen arviointi, jossa riippumaton organisaatio hyväksyy rakennustuotteiden ominaisuuksia.

LÄHDE: [EOTA](#)

Forest Stewardship Council - FSC = maailmanlaajuinen metsäsertifikaatti, joka osoittaa, että puuraaka-aine on peräisin vastuullisesti hoidetuista metsistä. Vastuullisuus huomioi luonto- ja ympäristöarvot, sosiaalisen vastuun ja taloudellisesti kestävä metsänhoidon. Sertifikaatti edellyttää, että säästöpuita jätetään aina vähintään 10 kpl/ha ja niiden on oltava läpimitaltaan vähintään 20 cm. Lisäksi lehtipuiden osuuden tavoite on 10 %. Suomen metsistä noin 10 % kuuluu FSC:n piiriin. FSC-sertifikaatissa arvokkaiden luontokohteiden alueet (HCV) jäävät kokonaan metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle.

LÄHTEET: [Forest Stewardship Council](#) ja [UPM Metsä](#)

Health, Safety, Environment, and Quality - HSEQ = Työpaikan työskentelyssä painotetaan työntekijöiden terveyttä, työturvallisuutta, ympäristövastuuta ja laadukkuutta.

LÄHDE: [HSEQ](#)

HCT-ajoneuvoyhdistelmä = High Capacity Transport, pitkä tai raskas yhdistelmä, pituus korkeintaan 34,5 m, paino korkeintaan 84 tonnia puutavara- ja rahtikäytössä. Edellyttää poikkeuslupaa. Vähentää ajojen määrää sekä polttoaineen kulutusta ja hiilidioksidipäästöjä suhteessa kuljetettuun tavaramäärään.

LÄHDE: [Traficom](#)

Indikaattori = osoitin, ilmaisin tai tilastollinen luku, jonka avulla voidaan tiivistää tietoa helpommin hallittavaan, mitattavaan ja ymmärrettävään muotoon. Hankkeessa indikaattorin avulla osoitetaan, toteutuuko toiminnassa jokin tavoiteltu arvo (esim. vähähiilisyys, uusiutuvuus, laatu tai kotimaisuus).

LÄHTEET: [Tieteen termipankki](#) ja EkoSystBrändi-hankkeen Metsästä sahoille -työpaja 4.6.2026 Seinäjoki.

The International Organization for Standardization - ISO-standardit = kansainvälinen standardointijärjestö, joka laatii kansainvälisiä ohjeita, vaatimuksia tai toimintamalleja, joiden tarkoituksena on varmistaa tuotteiden, palveluiden ja toimintatapojen laatu, turvallisuus ja yhdenmukaisuus.

LÄHDE: [ISO - International Organization for Standardization](#)

Tapaturmataajuus (Lost-Time Injury Frequency) - LTIF = on työtapaturmista kertova luku, joka lasketaan jakamalla poissaoloon johtaneiden työtapaturmien lukumäärä tehdyillä työtunneilla.

LÄHDE: [Kiwa](#)

Mittari = Mittarin avulla seurataan indikaattorin toteutumista. Mittari osoittaa, miten indikaattori toteutuu. Esimerkiksi jos valittu indikaattori on ilmastovaikutus, mittari voi olla esimerkiksi CO₂e. Työturvallisuutta (indikaattori) voidaan seurata esimerkiksi työtapaturmien lukumäärän (mittari) avulla.

LÄHDE: EkoSystBrändi-hankkeen Metsästä sahoille -työpaja 4.6.2026 Seinäjoki.

Maailmanlaajuinen metsäsertifiointijärjestelmä (Programme for the Endorsement of Forest Certification) - PEFC = tavoitteena on edistää ympäristön, yhteiskunnan ja talouden kannalta kestävää metsänhoitoa. Sertifikaatti edellyttää, että säästöpuita jätetään aina vähintään 10 kpl/ha ja niiden on oltava läpimitaltaan vähintään 15 cm. PEFC-metsissä jätetään aina vähintään 10 metrin levyinen suojavyöhyke lähellä olevaan vesistöön. Suomen metsien pinta-alasta jopa 90 % kuuluu PEFC:n piiriin.

LÄHTEET: [PEFC Suomi](#) ja [UPM Metsä](#)

PEFC (Chain of Custody) - CoC-sertifikaatti= PEFC:n alkuperän seurantajärjestelmän CoC:n avulla voidaan varmistaa lopputuotteeseen asti, että tuotteeseen käytetty puu on PEFC-sertifioituista metsistä. Chain of Custody -alkuperäketju on tuotteen valmistushistorian kattava ketju, jonka lenkkeinä ovat tuotetta jalostaneet ja markkinoineet yritykset ja niiden tuotantolaitokset. Jokainen yritys vastaa omalta osaltaan metsäperäisen materiaalin alkuperätiedon ylläpitämisestä.

LÄHDE: [PEFC Suomi](#)

Sertifikaatti = Todistus siitä, että henkilö, organisaatio, tuote, palvelu tai toimintaprosessi täyttää ennalta määritellyt vaatimukset tai standardit. Se myönnetään yleensä arvioinnin, tarkastuksen tai auditoinnin perusteella.

LÄHDE: [Kiwa](#)

Scope 1, 2 ja 3 = Kasvihuonepäästöjen luokittelutavat. Scope 1 on suorat päästöt yrityksen omista lähteistä. Scope 2 on päästöt, jotka syntyvät yrityksen ulkopuolelta energian tuottajalta. Scope 3 pitää sisällään kaikki muut epäsuorat päästöt.

LÄHTEET: [GHG Protocol](#) ja [Greenhouse Gas Protocol](#)

Standardit = Tunnustettujen organisaatioiden (esim. SFS Suomen Standardit ry) ohjeita ja suosituksia yhteisistä toimintatavoista. Valmistaja tai maahantuoja voi niiden avulla osoittaa, että tuotteet täyttävät asetetut vaatimukset. Viranomaiset hyödyntävät standardeja arvioidessaan tuotteen tai palvelun turvallisuutta. Joillakin aloilla standardien käyttö on pakollista.

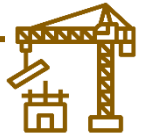
LÄHDE: [Turvallisuus- ja kemikaalivirasto](#)

Stage-standardit = Euroopassa työkoneiden pakokaasupäästöjä säädellään Stage-luokituksella. Stage-luokitus tuli käyttöön vuonna 1997, ja vaatimuksia on kiristetty asteittain samalla, kun useampia työkoneluokkia on otettu sääntelyn piiriin. Viimeisin Stage V tuli voimaan 2019–2020.

LÄHDE: [Koneluokitus](#)

Total Recordable Incident Frequency - TRIF = kansainvälisesti käytetty työturvallisuusmittari, ottaa huomioon kaikki työtaturmat, myös ne, jotka eivät aiheuta poissaoloa.

LÄHDE: [Safeopedia](#)

4

Rakentamissanasto

Aihio = Puukappale, joka on jo työstetty jatkojalostusta varten

LÄHDE: [Yhteentoimivuusalusta](#)

Asemakaava = Kunnan laatima ja hyväksymä suunnitelma, joka määrittää alueen maankäytön sekä sen, mitä alueelle voidaan rakentaa ja mitä siellä tulee säilyttää. Kaava ohjaa muun muassa rakennusten sijaintia, kokoa ja käyttötarkoitusta.

LÄHDE: [Ympäristöministeriö](#)

Cross Laminated Timber - CLT = monikerroslevyä, jota valmistetaan liimaamalla useita lautakerroksia ristikkäin toistensa päälle. Raaka-aineena käytetään tavallisimmin kuusta tai mäntyä.

LÄHDE: [Puuinfo](#)

Glue Laminated Timber - GLT = liimapuu, jonka yhteenliimattujen puulamellien syyt menevät samaan suuntaan. Liimapuun ominaisuudet määritellään standardin SFS-EN 14080 mukaisesti.

LÄHDE: [Puuinfo](#)

Hybridirakentaminen = Yhdistetään eri materiaaleista, kuten puusta, betonista ja teräksestä, valmistettuja rakenteita siten, että kunkin materiaalin parhaat ominaisuudet saadaan hyötykäyttöön rakennuksen vaatimusten mukaisesti.

LÄHDE: [HAMK - Hämeen ammattikorkeakoulu](#)

Kantava rakenne = Muodostuu yhdestä tai useammasta rakennusosasta, jotka siirtävät rakennuskohteen pystykuormia perustuksille tai rakennuspohjalle.

LÄHDE: [Suomi.fi](#)

Kestopuu = Laholta suojattu painekyllästetty puu.

LÄHDE: [Kestopuu](#)

Korjausrakentaminen = Toimenpiteet, joilla olemassa olevan rakennuksen tai sen osion kuntoa pyritään parantamaan, korjaamaan ja ylläpitämään.

LÄHDE: [Tilastokeskus](#)

Kokonaisvastuurakentaminen - KVR-urakka = urakkamalli, jossa pääurakoitsija vastaa sekä rakennushankkeen suunnittelusta että toteutuksesta.

LÄHDE: [TEPA-termipankki](#)

Lamellihirsi = Koostuu toisiinsa liimatuista saman suuntaisista puulankuista. Raaka-aineena käytetään kuusi- tai mäntysahatavaraa.

LÄHDE: [Puuinfo](#)

Ligniini = Kasvien soluseinissä esiintyvä luonnollinen biopolymeeri. Selluntuotannossa se erotetaan puusta mustalipeään kemikaalikierrossa, ja perinteisesti sitä on hyödynnetty bioenergiana. Ligniiniä voidaan myös käyttää korkeamman jalostusasteen kemikaali- ja materiaalisovelluksissa, joissa se voi korvata fossiilipohjaisia raaka-aineita.

LÄHDE: [Metsä Group](#)

LVL = Viilupuu, kertopuu, rakenteellinen puutuote, joka valmistetaan liimaamalla yhteen sorvattuja kuusiviiluja. Käytetään kaikkeen uudis- ja korjausrakentamiseen sekä teollisuudessa esimerkiksi palkkeina, pilareina, ristikkoina, kehinä sekä ikkuna- ja ovikomponentteina.

LÄHDE: [Puuinfo](#)

LVI = Lämmitys-, vesijohto- ja ilmastointijärjestelmät rakennuksissa.

LÄHDE: [Työterveyslaitos](#)

Ontelolaatta = Tehtaassa valmistettu esijännitetystä tai raudoitetusta betonista tehty elementti. Sitä käytetään yleisimmin rakennusten välipohjissa ja katoissa.

LÄHDE: [SFS Suomen Standardit](#)

Puitejärjestely = Yhden tai useamman hankintayksikön ja toimittajan välinen sopimus, jossa sovitaan ennalta hankintojen keskeisistä ehdoista, kuten hinnoista, määristä ja toimitusehdoista tietylle ajanjaksolle.

LÄHDE: [Julkisten hankintojen neuvontayksikkö \(JHNY\)](#)

U-arvo = Lämmönläpäisykerroin kertoo, kuinka hyvin rakenneosa eristää lämpöä ja kuinka paljon lämpöä siirtyy rakenteen läpi. Mitä pienempi U-arvo on, sitä parempi rakenteen lämmöneristyskyky on.

LÄHDE: [Sustera](#)

Urakoitsija = Luonnollinen tai juridinen henkilö, joka vastaa sovitun rakennustyön toteuttamisesta tilaajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

LÄHDE: [Suomi.fi](#)

Uudisrakentaminen = Rakentamisluvan edellyttämän uuden rakennuksen rakentaminen, olemassa olevan rakennuksen laajentaminen tai sellainen muutostyö, joka vastaa laajuudeltaan uudelleen rakentamista.

LÄHDE: [Tilastokeskus](#)

5

Ekosysteemisanasto

Aluetaloudelliset vaikutukset = Kuvaavat sitä, miten jokin muutos vaikuttaa alueen talouteen. Muutoksia voivat aiheuttaa esimerkiksi kuluttajien käyttäytymisen muutokset, yritysten toiminta, lainsäädäntö tai toimintaympäristön muutos. Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan sekä välittömiä vaikutuksia että niiden synnyttämiä jatkovaikutuksia.

1. **Suora vaikutus** syntyy välittömästi tarkasteltavasta muutoksesta.
2. **Välillinen vaikutus** syntyy, kun suoran vaikutuksen kohteena olevan toimijan hankinnat tai tuotantopanoksen käyttö muuttuu.
3. **Johdettu vaikutus** syntyy, kun palkkatulojen muutokset vaikuttavat kotitalouksien kulutukseen ja siten talouteen.
4. **Syrjäytysvaikutuksella** tarkoitetaan tilannetta, jossa kasvu vähentää toimintaa ja työvoiman saatavuutta toisaalla.

LÄHDE: [TUUMA-verkoston koostama tietokortti](#)

Arvoketju = Michael Porterin kehittämä malli, joka kuvaa hyödykkeen arvon muodostumista vaiheittain raaka-aineesta valmiiksi tuotteeksi, edeten suunnittelusta valmistukseen ja siitä edelleen jakeluun.

LÄHDE: [Tieteen termipankki](#)

Toimitusketju = Koko prosessi, jonka avulla tuote tai palvelu siirtyy raaka-aineista ja toimittajilta lopulliselle asiakkaalle. Se koostuu yrityksistä ja toiminnoista, jotka osallistuvat tuotteen valmistamiseen, varastointiin, kuljettamiseen, myyntiin ja tiedonvälitykseen. Toimitusketjussa liikkuvat tuotteiden lisäksi myös tieto ja raha eri toimijoiden välillä.

LÄHTEET: [Logistiikan Maailma](#) ja [Suomi Sanakirja](#)

Brändi = Nimi, merkki, symboli, muotoilu tai muu ominaisuus, jonka tarkoituksena on erottaa yhden yrityksen tarjoamat tuotteet tai palvelut muiden yritysten tarjonnasta. Se syntyy sidosryhmien mielissä olevista käsityksistä, kokemuksista ja assosiaatioista.

LÄHTEET: [ISO 20671-1:2021](#) ja [American Marketing Association](#)

Ekosysteemibrändi = Tarkoittaa laajemman toimijaverkoston brändiä, missä useat organisaatiot, kumppanit, asiakkaat ja muut sidosryhmät yhdessä luovat ja vahvistavat brändin arvoa

LÄHDE: [Mora Cortez et al. \(2022\)](#)

Vastuullinen brändi = Luo pitkäaikaista arvoa sidosryhmilleen yhdistämällä liiketoiminnalliset tavoitteet ympäristölliseen ja yhteiskunnalliseen kestävyys. Sen toiminta perustuu aitoihin tekoihin, läpinäkyvyyteen ja sidosryhmien luottamuksen rakentamiseen. Vastuullisen brändin toiminta on tosiasiallisesti vastuullista ja että yritys myös viestii siitä johdonmukaisesti ja uskottavasti.

LÄHTEET: [Lee \(2025\)](#) ja [Perälä \(2026\)](#)

Hinku-kunta = Hinku on vuonna 2008 perustettu kuntien ja alueiden verkosto, joka edistää ilmastonmuutoksen hillintää. Verkostoon kuuluvat kunnat ovat sitoutuneet vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 prosenttia vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2007.

LÄHTEET: [Hinku-kunnat - Hiilineutraalisuomi](#) ja [Hinku-verkosto - Hiilineutraalisuomi](#)

Loppukäyttäjä = Tuotteen tai palvelun varsinainen lopullinen käyttäjä.

LÄHDE: [Kielitoimiston sanakirja](#)

Kiertotalous = Pyritään käyttämään tuotteita, materiaaleja ja luonnonvaroja mahdollisimman tehokkaasti ja pitkään. Näin vähennetään uusien raaka-aineiden tarvetta, säilytetään materiaalien arvo ja ehkäistään jätteen syntymistä. Kiertotalouden toteuttamista ohjaavat R-strategiat, jotka muodostavat listan ehdotuksista luonnonvarojen käytön vähentämiseen ja tuotteiden käyttöiän pidentämiseen. Mitä ylempänä R-strategialistalla ratkaisu sijaitsee, sitä paremmin se yleensä tukee kiertotalouden tavoitteita. Neljä keskeistä R-strategiaa ovat reduce (vähentäminen), reuse (uudelleenkäyttö), recycle (kierrätys) ja recover (energian hyödyntäminen).

LÄHTEET: [European Commission](#) ja [Perälä \(2026\)](#)

Kiertotaloussiirtymä = Kiertotaloussiirtymä on yhteiskunnan, talouden ja yritysten muutosprosessi, jonka keskeisenä tavoitteena on pyrkiä hillitsemään tuotettujen tavaroiden määrää. Tavoitteena on, että kulutus perustuu palveluiden käyttämiseen, jakamiseen, vuokraamiseen ja kierrättämiseen. Näin materiaalit, tuotteet ja luonnonvarat pysyisivät käytössä mahdollisimman pitkään.

LÄHDE: [Maa- ja metsätalousministeriö](#)

6

Muita sanastoja

Metsähallitus - [Metsänkäsittelyn ABC](#)

Metsäkeskus - [Valmistuva metsäsanasto](#)

Metsänomistajat - [Metsäsanasto](#)

Puuinfo - [Puutavarasanastoa ja käsitteitä](#)

Suomi.fi - [Metsäsanasto](#)

Suomi.fi - [Rakennetun ympäristön pääsanasto](#)

Vaasan yliopisto - [Kooste eri metsäsanastoista](#)